

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๗ รัฐต้องอนุรักษ์ ค้ำครอง บำรุงรักษา ปันพุน บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แนวนโยบายของรัฐ มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

ที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและเป็นรากฐานในการผลิตและการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบัน เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้าง ไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและช่วยให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้มีที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของคนจนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับป้องกันไม่ให้เกิดดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การบริหารจัดการที่ดิน” หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดิน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย และการพัฒนาพื้นที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นธรรม และยั่งยืน

“การกระจายการถือครองที่ดิน” หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

“ที่ดิน” หมายความว่า

- (๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรม
- (๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย
- (๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ไม่ที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสถานะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชนไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม

“เครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสถาบัน

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ

หมวด ๑

การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า “สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

มาตรา ๖ สถาบันมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้

(๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

(๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

(๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ

มาตรา ๗ ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ ให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินสิทธิต่างๆ สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง จัดหาหรือ ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และ จัดหาที่ดินเอกชน

(๓) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์กร ชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน หรือเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย

(๔) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน

(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สถาบันกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๖) ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริม องค์กรความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

(๗) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๘ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗ ให้สถาบัน ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ กำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้

หมวด ๒

คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดิน และกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและ ประสบการณ์สูงทางด้านการจัดการที่ดินหรือสหกรณ์ทรัพย์ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการบริหาร หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธาน กรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าว เพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๙ วรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์

มาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธาน กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๒ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน

(๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินการกิจการของสถาบัน

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน

(๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ

(๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน

(ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ช) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ซ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน

(ณ) การกำหนดรูปแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน

(ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน

(๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ

(๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสัญญาตาม (๔) (ง) ต้องเป็นไปตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๖ (๔) (ข) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๑๘ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๓

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๑๙ ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบัน และอาจมีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบัน คนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง

เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ เลขอาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา
- (๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบัน ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือ เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน
- (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานของ องค์กรมหาชน
- (๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการ แข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- (๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน

มาตรา ๒๑ ให้เลขอาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๒๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขอาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
 - (๒) ลาออก
 - (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขอาธิการ
 - (๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือ หย่อนความสามารถ
 - (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขอาธิการ
- มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตาม (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขอาธิการ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มาตรา ๒๓ ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้

(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง

(๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ ระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๔ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบัน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา ๒๕ เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการ แต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี

ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ

มาตรา ๒๖ เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๘ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสองประเภท คือ

(๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทบุคลากร

(๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม

มาตรา ๒๙ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
 - (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา
 - (๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน
 - (๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน
 - (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน
 - (๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒)
- ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน

มาตรา ๓๐ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
 - (๒) ลาออก
 - (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๙
 - (๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ
 - (๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ
- การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

หมวด ๔

กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๓๑ ให้จัดกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” อยู่ในสถาบัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อไถ่หรือไถ่ถอนที่ดินคืนจากการขายฝาก หรือจำนอง
- (๒) เพื่อจัดซื้อที่ดิน

(๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกรและผู้ยากจน

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งหรือการดำเนินการขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อจัดหาที่ดินหรือจัดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีศักยภาพร่วมกัน

(๕) สนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้บริหารจัดการที่ดินร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัยในรูปแบบการจัดการที่ดินร่วมกันหรือแบบอื่นที่เหมาะสมอย่างมีส่วนร่วม

มาตรา ๓๒ ในการบริหารจัดการกองทุนให้มีคณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ

คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนมีหน้าที่อำนาจควบคุมดูแลกิจการของกองทุน ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบหรือมอบหมาย

คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง และให้นำความในมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิมจัดตั้งกองทุน

(๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุน

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน

(๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของกองทุน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้

(๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน

(๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๘) รายได้อื่น

รายได้ตามมาตรานี้ และรายได้ของสถาบัน ให้นำส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๓๔ รายรับของกองทุน ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร สถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจนำรายได้ของสถาบันในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๕ การใช้จ่ายของกองทุนให้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเพื่อการบริหารสถาบัน

หมวด ๕

การดำเนินงานของสถาบัน

ส่วนที่ ๑

การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง

มาตรา ๓๖ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย

การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๓๗ ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่

(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมาย

(๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า

(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

(๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเช่าไถ่ถอน หรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์สินจํานองหลุด

(๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ชื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน

(๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๓๘ การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย

(๑) ให้เช่า

(๒) ให้เช่าซื้อ

(๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตาม ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๙ การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย

การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้

มาตรา ๔๐ กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชน ในการพัฒนาที่ดิน เพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๒ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญา ให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ

ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๓ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลโดยอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๔ ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น

มาตรา ๔๕ ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท

มาตรา ๔๖ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบัน ตามระเบียบ และข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน

มาตรา ๔๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิแล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา

(๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน

(๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๑๐ ปี

(๔) ซื้อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี

การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้เช่าไปช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๓

การสนับสนุนอาชีพ

มาตรา ๔๘ ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง

(๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๔

งานวิชาการ งานวิจัย

มาตรา ๔๙ ให้สถาบันส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๖

การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงาน และการรายงาน

มาตรา ๕๐ การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายใน โดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้

มาตรา ๕๑ ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๕๒ ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการเสนอบบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

งบแสดงฐานะการเงินและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีนำเสนอรัฐสภาเพื่อทราบ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการเงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการบริหารสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ยังคงดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติ

หน้าที่ต่อไปจนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนภาคประชาชน ในคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕๖ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕๗ ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว

ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการ

ประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงสถาบันบริหารจัดการที่ดินกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี